

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11

Rozdział I

Kontekst formowania się personalizmu Bordena Parkera Bowne'a

1. Pozafilozoficzne źródła personalizmu B. P. Bowne'a	19
1.1. Zaangażowanie na rzecz praw człowieka i obrona jego godności	19
1.2. Osobowy obraz Boga wyrastający z praktykowanego metodyzmu	22
1.3. Zderzenie się z ewolucjonistycznym, naturalistycznym i materialistycznym pojmowaniem człowieka	23
2. Filozoficzne źródła personalizmu Bowne'a	25
2.1. Idealistyczne uwarunkowania personalizmu Bowne'a	25
2.1.1. Świat jako przejaw działania osobowego Boga	27
2.1.2. Realizm a obiektywizm rzeczy	31
2.1.3. Odnowienie idei osoby	34
2.1.4. Synteza idealizmów europejskich	38
2.2. Edukacja Bowne'a jako droga do idealizmu	41
2.3. Inspiracje zaczerpnięte od niemieckich nauczycieli	44
2.3.1. Odejście od abstrakcji na rzecz konkretnego i jednostkowości	44
2.3.2. Przejęcie obrazu Boga jako istoty duchowej i wolnej	50
2.4. Pragmatystyczne wątki personalizmu Bowne'a	51

3. Praca dydaktyczno-badawcza Bowne'a	53
3.1. Badania naukowe w Uniwersytecie Bostońskim	53
3.2. Ewolucja poglądów Bowne'a	56
3.2.1. Od sensualizmu do obiektywnego idealizmu (1874-1895)	56
3.2.2. Od idealizmu do transcendentalnego empiryzmu (1896-1904)	58
3.2.3. Od empiryzmu do personalizmu (1905-1910)	59

Rozdział II

Zarys personalizmu Bordena Parkera Bowne'a

1. Specyfika personalizmu	61
1.1. Podstawowe założenia personalizmu	63
1.2. Zadania personalizmu	65
1.3. Metoda badań w personalizmie	65
1.3.1. Rola przekonań zdroworozsądkowych	66
1.3.2. Weryfikująca rola doświadczenia	67
1.3.3. Poszukiwanie ostatecznej podstawy świata	68
1.3.4. Przyjęcie nieomyślności władz poznawczych	69
1.3.5. Zasada demaskowania sprzeczności	70
1.4. Swoistość języka Bowne'a	71
1.4.1. Styl polemiczny	71
1.4.2. Styl sugestywno-racjonalny	72
2. Elementy epistemologii personalistycznej	73
2.1. Osobowy wymiar prawdy	74
2.2. Kryteria prawdy	76
2.3. Proces poznawczy	77
2.4. Zagadnienie przedmiotu i podmiotu poznania	78
2.5. Rola aktywności umysłu w procesie poznania	81
2.6. Rola zmysłów w poznaniu	82
2.7. Kategorie Kanta w ujęciu Bowne'a	82
2.8. Problem poznania innych osób	84
2.9. Bowne wobec zarzutów o sceptycyzm	85
3. Podstawy metafizyki personalistycznej	86
3.1. Przedmiot metafizyki personalistycznej	87
3.2. Rzeczywistość jako pochodna osoby	87
3.3. Przyczynowość jako działanie wolnej osoby	89
3.4. Osoba jako jedyna racja tożsamości i jedności	92

3.5. Osoba jako ostateczny klucz do zrozumienia rzeczywistości	95
4. Problem natury istnienia świata	96
5. Próba rozwiązania opozycji materializm–spirytualizm	99
6. Teizm jako fundament personalizmu	103
6.1. Personalistyczne argumenty za teizmem	103
6.2. Bóg jako Osoba	105
6.3. Atrybuty Boga jako Osoby	106
6.4. Osoba ludzka a Osoba Boga	109
6.5. Osobowy Bóg jako fundament personalizmu	110
7. Rola religii w personalizmie	111
7.1. Religia jako spełnienie osoby	111
7.2. Przedmiot i podmiot aktów religijnych	112
7.3. Cechy religii w personalizmie	113
8. Etyka personalistyczna	114
8.1. Życie osobowe jako początek etyki	115
8.2. Prymat osoby nad społeczeństwem	117
8.3. Osoba otwarta na dobro innych osób	118
8.4. Porządek społeczny dobrem osób	119

Rozdział III

Przeciw redukcjonizmowi w pojmowaniu człowieka

1. Osoba jako wzór rozumienia bytu	121
1.1. Proces wyodrębniania bytu	121
1.2. Rozumienie bytu jako konkretnej osoby	124
1.3. Osoba jako jedyna substancja	126
1.4. Rodzaje bytów w metafizyce personalistycznej	126
2. Natura jako działanie Osoby	127
2.1. Natura jako wyraz myśli i woli Osoby Najwyższej	128
2.2. Natura jako porządek odczytywany przez osoby skończone	130
2.3. Stałość natury dla poznającej osoby	132
3. Osoba jako duchowy podmiot	133
3.1. Problematyka rozumienia osoby	133
3.2. Kim jest osoba dla Bowne'a	134
3.2.1. Kontekst odkrycia osoby	134
3.2.2. Osoba transcenduje świat materialny	136
3.2.3. Próba definicji osoby	136
3.2.4. Cechy bytu osobowego	138

4. Osoba jako samoświadomy duch	139
4.1. Osoba jako jaźń	139
4.2. Osoba jako dusza	141
4.3. Niezniszczalność osoby	142
5. Problem <i>mind-body</i>	145
5.1. Dusza a mózg	146
5.2. Natura relacji dusza-ciało	147
5.3. Ciało jako aktywność Osoby Najwyższej	150
5.4. Personalistyczne rozumienie uczuć	151
6. Rozwój potencjału osoby czy determinizm materii	153
7. Wolność osoby	155
7.1. Odkrycie faktu wolności	155
7.2. Czym jest wolność	157
7.3. Wolność osoby ograniczona prawami Stwórcy	160

Rozdział IV

Wpływ Bowne'a na późniejsze losy personalizmu

1. Personalizm Bowne'a rozwijany w Szkole Bostońskiej	163
1.1. Uczniowie Bowne'a	163
1.2. Periodyki personalistyczne	165
1.3. Rola Szkoły Bostońskiej w kulturze filozoficznej Stanów Zjednoczonych	165
1.4. Personalizm Bowne'a po stu latach	167
2. Próba oceny personalizmu Bowne'a	167
2.1. Główne rysy rozumienia człowieka	167
2.2. Spojrzenie krytyczne	168
2.3. Personalizm Bowne'a na tle historii filozofii	170
2.4. Wpływ Bowne'a na myśl religijną Ameryki Północnej	173
Zakończenie	175
Bibliografia	179
Summary	187
Indeks osobowy	193